

MAKALE HAKKINDA

Geliş:

TEMMUZ 2017

Kabul:

AĞUSTOS 2017

**YABANCI DİL ÖĞRENME KAYGISI: ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA**

**FOREIGN LANGUAGE LEARNING ANXIETY: A SURVEY ON STUDENTS OF ADNAN
MENDERES UNIVERSITY FACULTY OF TOURISM**

Turan OKUL^a, Büşra HAFÇI^b, Melek E. ÖNCÜER ÇİVİCİ^c

ÖZ

Bu çalışmada turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygı düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda veri toplamak için anket tekniği kullanılmıştır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yabancı dil öğrenme kaygısının teorik çerçevesi sunulmuştur. İkinci bölümde turizm endüstrisinde yabancı dilin önemine dair literatür taraması yer almaktadır. Üçüncü bölüm ise uygulamaya ait verilerin sunulduğu bölümdür. Bulgulara göre, turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyete, hazırlık sınıfı okumaya, turizm endüstrisinde çalışma deneyimlerine ve work and travel veya benzeri bir programla ABD’de bulunmalarına göre farklılaştığı belirlenmiştir. Buna yönelik olarak, yükseköğretimde turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygılarının azaltılması hususunda bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Yabancı Dil, Yabancı Dil Öğrenme Kaygısı

ABSTRACT

In this study, it is aimed to reveal the level of foreign language learning anxiety of tourism students. For this purpose, survey technique was used for data collection. The study consists of three parts. In the first part, the theoretical framework of foreign language learning anxiety is presented. In the second part, there is a literature review on the importance of foreign language in tourism industry. In the third part the information about the survey is presented. According to findings, tourism students have a medium level of foreign language learning anxiety. It was revealed that the level of anxiety of students varies according to gender, passing prep. class, working experience in the tourism industry and their living in the United States with work and travel or similar program. Finally, some proposal was presented to reduce the foreign language learning anxiety of tourism students in higher education.

Keywords: Tourism, Foreign Language, Foreign Language Learning Anxiety

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı’nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

aAraştırma Görevlisi, Adnan Menderes Üniversitesi, turanokul@hotmail.com

bOkutman, Adnan Menderes Üniversitesi, busrahafci@adu.edu.tr

cYrd. Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, meceoncuer@hotmail.com

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmelerle beraber dünyada coğrafi sınırlar ortadan kalkmaya başlamış ve dünya vatandaşı olma kavramı konuşulmaya başlanmıştır. Ülkelerin birbirleri ile siyasi ve ekonomik anlamda entegrasyona girmeleri ile sosyal alanda da bütünleşmeler yaşanmaya başlamıştır. Burada bireylerin uluslararası hareket edebilmeleri ve rahat iletişim kurmaları için gerekli en önemli şeylerin başında yabancı dil gelmektedir. Bu anlamda İngilizce'nin tüm dünyada ortak bir dil olduğu aşikârdır. Yabancı dilin en çok kullanıldığı ve ihtiyaç duyulduğu endüstrilerden birisi turizm endüstrisidir. Hizmet endüstrileri insanların ihtiyaçlarını karşılamakta önemli bir rol oynamaktadır ve turizm endüstrisi de en önemli hizmet endüstrilerinden birisidir. Misafir memnuniyetinden ve hizmet kalitesinden emin olabilmek için, hizmeti sunan ve alan kişiler arasında ortak bir iletişim yolunun bulunması şarttır. Turizm endüstrisi çalışanlarının yabancı dil becerilerini geliştirmeleri oldukça önemlidir. Bu noktada ise dünya dili olma özelliği taşıyan İngilizce ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra, küreselleşmenin beraberinde getirdiği rekabet şartları, pek çok endüstride olduğu gibi turizm endüstrisini de etkilemektedir. İnsan ve emek faktörünün temel olduğu turizm endüstrisinde, nitelikli iş gücü istihdam kaçınılmaz bir koşuldur. 21. yüzyıl ekonomisi, kaynağını bilgi, bilgi gelişimi ve yenilikçi olmaktan almaktadır. Yaratıcı endüstriler, tecrübe yoluyla üretim ve satış yapmaktadır (Ghisi, 2007). Günümüz turizm endüstrisinde ise, yabancı dil ve işletmecilik bilgisi gibi küresel beceriler, başarılı pazarlamayı beraberinde getirmektedir. Avrupa turizm işletmeciliği eğitimi (HTME- European Hospitality and Management Education) işletmecilik bilgisi ve yabancı dil yeterliliğini temel almaktadır (Kivela, 1997). Bunun yanı sıra, Türkiye'de turizm endüstrisinin en çok ağırladığı ülkeler göz önüne alındığında, yabancı dil becerilerinin kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu açıktır ve dünyanın ortak dili olan İngilizceyi temel almak, temel, ekonomik ve kolay aşamadır. Hatta sadece yabancı dil bilmek değil, turistlerin kültürleri hakkında fikir sahibi olmak yani onları tanımak da büyük ölçüde önem taşır (Monod, 1992).

Turizm endüstrisinde istihdam edilen personelin yabancı dil yeterliliği işletmelerin yabancı

müşterilerini memnun edebilmeleri ve elde tutabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye'de turizm endüstrisine nitelikli personel yetiştirmek amacıyla kurulmuş birçok turizm fakültesi bulunmaktadır. Ancak burada verilen yabancı dil eğitiminin yeterli olup olmadığı veya öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye yönelik eğilimlerinin ne düzeyde olduğu bir tartışma konusudur. Yabancı dil derslerinde diğer derslerden farklı bir öğretim metodu mu gereklidir yoksa öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları mı bulunmaktadır? Sorularına bulunacak yanıtların, turizm öğrencilerine verilen dil eğitiminin daha verimli olmasına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak araştırmanın sorun cümlesi şu şekilde ifade edilmiştir: Türkiye'deki turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygısı ne düzeydedir? Araştırmanın alt sorunlarını ise; turizm öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının cinsiyet, yaş, turizm endüstrisinde çalışma deneyimi, hazırlık sınıfı okuma, Erasmus programı ile yurt dışında bulunma ve Work and Travel programı ile ABD'de bulunma değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye'de turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygılarının ne düzeyde olduğunu ikincil ve birincil verilerden yararlanarak ortaya koymak amaçlanmıştır.

YABANCI DİL ÖĞRENME KAYGISI

MacIntyre (1999), yabancı dil kaygısını; ana dil haricinde herhangi bir dil ile ilgili konuşma, dinleme gibi ortamlarda gergin ve kaygılı olma durumu veya ikinci bir dil öğrenirken endişeye ve olumsuz bir ruh haline sahip olma durumu olarak ifade etmektedir.

Zhang (2001) ise kaygı durumunu psikolojik bir gerilim olarak tanımlamıştır. Bu psikolojik gerilim öğrenme sürecinde ortaya çıkmaktadır.

Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), diğer derslerde yaşanan öğrenme kaygısının yabancı dil öğrenme kaygısından ayrı bir şekilde ele alınması gerektiğini düşünmektedir. Çünkü yabancı dil öğrenme sürecinde yaşanan deneyimler oldukça karmaşık bir süreci ifade eder. Yabancı dil öğrenme kaygısında; öğrencilerin inançları, davranışları ve kendileriyle ilgili olumsuz algıları yabancı dil öğrenme sürecine olumsuz etki edecek etmenlerdir.

Yabancı dil öğrenme kaygısı akademik ve sosyal bağlamda performans değerlendirmesiyle ilgilidir. Çünkü bununla ilişkili olan üç performans kaygısı arasında paralellikler bulunmaktadır. Bunlardan

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı'nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

birincisi iletişim konusunda endişe, ikincisi sınav kaygısı ve sonucusu olumsuz değerlendirilme korkusudur. Kişiler arası etkileşimlere vurgu yapması nedeniyle, iletişim konusunda endişe kavramı, yabancı dil kaygısının kavramsallaştırılması ile oldukça alakalıdır. İletişim endişesi veya benzeri bir korku yabancı dil öğrenme kaygısı bakımından büyük bir rol oynamaktadır. Olumsuz değerlendirilme korkusu, diğer öğrencilerin veya başka kişilerin öğrencinin kendisini olumsuz değerlendireceği endişesinden kaynaklanmaktadır. Sınav kaygısı ise öğrencinin dersten geçme veya kalma konusunda duyduğu endişeyi ifade etmektedir (Horwitz, Horwitz ve Cope, 1986: 127).

Yabancı dil öğrenme kaygısı göz önünde olma, bilgi eksikliği, kendine güven eksikliği, utangaçlık veya başkalarının öğrenciden beklentilerinin yüksek olması gibi farklı nedenlere sahip olabilir (Bekleyen, 2004:50). Yabancı dil öğrenme kaygısının ortaya çıkmasına neden olan unsurlar; yabancı dil öğrenimi gören öğrencileri yeterlilik düzeyleri ve sınavlardaki durumlarıdır. Bu faktörlerin yanı sıra, öğretmenlerin davranışları, yabancı dil derslerinin zorluk düzeyi, öğrencilerin dildeki yetenek düzeyleri ve kültürel farklılıklar da yabancı dil öğrenme kaygısının ortaya çıkmasına neden olan önemli unsurlardır (Aydın ve Zengin, 2008:85).

Yabancı dil öğrenme kaygısının oluşmasına neden olan önemli değişkenlerden birinin de kültür olduğu düşünülmektedir. Horwitz, (2000), farklı kültürlerle sahip öğrencilerin farklı kaygı seviyelerine sahip olduklarını belirtmektedir. Aydın ve Zengin (2008) ise dili öğrenilen kültürün, yabancı dil öğrencileri üzerindeduygusal gerilim, panik, kızgınlık, kendine acıma, üzüntü ve yabancılık çekme gibi psikolojik etkiler bırakabileceğini ifade etmektedir.

Turizm Endüstrisinde Yabancı Dil

Turizm endüstrisinde yabancı dil öğrenmenin sunduğu avantajlardan birisi, misafir memnuniyetini gölgeleyebilecek sorunları anında tespit edebilme ve onlara yönelik çözüm sunabilme yeteneğidir. Davies (1999) tarafından yapılan çalışmada, bir konaklama işletmesi yöneticisinin en önemli bulduğu şeyin, misafirlerin istek ve ihtiyaçlarını anında anlayabilmek olduğu bulunmuştur. Öte yandan tüm dünyayı sarsan terör dalgası, ekonomisi turizme dayalı olan ülkelerde büyük bir tahribata yol açmıştır. Leslie ve Russel (2005) çalışmalarında, terörden ve politik karmaşalardan kolaylıkla etkilenen turizm endüstrisinin, mevcut pazarını kaybetmemesi ve

hatta genişletebilmesi için rekabet gücünü yükseltmesi gerektiği ve bunun da en önemli yapıtaşının hedef pazarlarla iyi iletişim kurabilmek olduğunu vurgulamışlardır.

Turistler seçtikleri herhangi bir destinasyonda, iyi ağrılanmak, iyi iletişim kurabilmek ve memnun bir şekilde eve dönmek istemekte ve bu da eve döndükleri zaman insanlara verecekleri tavsiyeler sayesinde ağızdan ağıza pazarlamayı beraberinde getirmektedir (Cohen ve Cooper, 1986). Devereux (1988,33) ise çalışmasında, turizm endüstrisinde iyi iletişim sayesinde iyi ilişkiler kurulabileceğini, bu noktada ise kullanılan dilin önemini vurgulamıştır. Misafirlerle açık bir iletişim kurmak şüphesiz onların tüm hizmet kalitesi algılarını etkileyecek ve bu da gelecekte alacakları destinasyon kararlarını etkileyecektir (Tain-Cole ve Crompton, 2003, 77). Öte yandan, turizm endüstrisinde yaşanabilecek yabancı dil yetersizliği, turistlerin harcamalarını da olumsuz yönde etkilemektedir (Chen ve Hsu, 2000).

Turizm endüstrisi küreselleşme sürecine en hızlı tepki veren alanlardan biri olduğundan süratli bir gelişim safhası yaşamıştır. Turistik faaliyetlere katılan insanlarla, ziyaret ettikleri destinasyonlardaki insanlar çok başka kültür ve değerlere sahip olabilmektedir fakat aralarında mutlaka bir iletişim gelişecektir. Bu iletişimin sağlıklı kurulabilmesi için yabancı dil bilmek şarttır. Aksi takdirde konuşarak iletişim kurmayı başaramayan insanlar beden dili kullanmak durumunda kalabilmekte ve beden dili her kültürde farklı anlamlar taşıyabildiğinden yanlış anlaşılmalara yol açabilmektedir. (Ceylan, 2015). Bahsi geçen tüm çalışmalar neticesinde, turizm endüstrisi için yabancı dil becerilerinin oldukça önemli olduğu ortadadır. Türkiye'yi ziyaret eden milletler göz önüne alındığında ise birbirinden çok farklı ülkelerin listede yer aldığı görülmektedir. Bu sebeple, istihdam edilen personelde aranan en önemli niteliklerden birisi dünyada ortak dil olan İngilizce dil becerisidir. Türkiye'de turizm endüstrisine nitelikli iş gücü yetiştirmeyi hedefleyen turizm meslek yüksekokulları ve fakülteleri bulunmaktadır. Etkili bir turizm eğitimi muhakkak en az bir yabancı dille desteklenen turizm eğitimidir (Ünlüönen, 2010:148). Bu yüzden, üniversiteler öğrencilerin İngilizce yabancı dil becerilerini geliştirebilmek adına ders programlarına İngilizce dersleri entegre etmektedir. Ders saatleri ve isimleri üniversitelerde değişiklik göstermekle birlikte, her üniversitede İngilizce zorunlu yabancı dil olarak verilmektedir. Ders

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı'nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

saatlerinin ve isimlerinin bu kadar çok değişiklik göstermesini açıklayabilmek için belki de üniversiteleri 3 bölümde incelemek mümkün olabilir:

- Eğitim dili İngilizce olan üniversiteler: Bu üniversiteler Türkiye'ye Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi öncülüğünde dünya teknolojisine ve bilimsel gelişmelere ayak uydurmak amaçlı getirilmiştir. (König 1990:160) Bu iki üniversiteden yalnızca Boğaziçi Üniversitesi lisans düzeyinde turizm eğitimi vermektedir ve program dili İngilizce olduğu için zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı ve geriye kalan 2 yıllık program süresince de zorunlu İngilizce dersleri ağırlıktadır. Eğitim dili İngilizce olan üniversiteler zaman içinde artış göstermiş olup, programları incelendiğinde turizm alanında eğitim dili İngilizce olarak yaşamını sürdürenler arasında Dokuz Eylül Üniversitesi, Çağ Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi ve son olarak açılan Katip Çelebi Üniversitesi'ni saymak mümkündür. Bu üniversiteler, turizm alanında yabancı dil eğitimi sistemleri daha iyi kurgulayabilmişlerdir. (Aktaş, 2012: 27)

- Eğitim dili kısmen İngilizce olan üniversiteler: Bu üniversitelerdeki programlar hem Türkçe hem de İngilizceyi (en az %30 oranında olmak kaydıyla) eğitim dili olarak kullanmaktadır. Bu üniversitelerin ders programlarında İngilizceye daha az yer veriyor olmaları elbette olağandır.

- Eğitim dili Türkçe olan üniversiteler: Bu üniversiteler Türkiye'de büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadır ve bu sebepten de zorunlu İngilizce dersleri ülke genelinde saat ve ders çeşitliliği bazında aynı oranda değişmektedir.

Turizm meslek yükseköğretim programları incelendiğinde ise, ilk yıl 4 saatlik zorunlu genel İngilizce derslerinin verildiği, ikinci yıl ise 4 saatlik 2 dönem boyunca süren Mesleki İngilizce derslerinin zorunlu olarak öğrencilere verildiği görülmektedir. Fakat bu saatler ve dersler okulların kendi yönetmeliklerince değişiklik gösterebilmektedir. Bu yüzden standart bir tablonun olduğunu söylemek güçtür. Türk üniversitelerinin programları genel olarak incelendiğinde, yabancı dil eğitime önem verdikleri söylenebilir. Bilim insanları da turizm endüstrisi için yabancı dil becerilerinin önemini yaptıkları çalışmalarla vurgulamıştır. Fakat bu bilimsel gerçeğe rağmen, Türkiye yabancı dil öğrenmede başarılı bir ülke değildir. Education First Uluslararası Dil Okulları'nın yayınlamış olduğu 4. dil becerileri

raporuna göre, Türkiye dil becerileri konusunda en düşük profilli ülkeler arasında yer almış, genel sıralamada 63 ülke arasından 47. sıraya yerleşebilmiş ve Avrupa sıralamasında ise sonuncu sırada yer almıştır.

Avcı ve Asunakutlu (2003), seyahat acentası müdürlerinin eğitim geçmişleri hakkında yaptıkları çalışmalarında, yabancı dil bilmekle ilgili önemli bir sonuca ulaşmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, seyahat acentası müdürlerinin %21'i daha önce bir yabancı dil kursuna gittiklerini belirtmiştir. İlginç olan ise, katılım gösteren seyahat acentası müdürlerinin arasında geçmişinde turizm eğitimi olmayanlar olanlardan fazladır. Turizm eğitimi almamış olan seyahat acentası müdürleri bu şartıcı sonucu yabancı dil kapasitelerinin yüksek olmasına bağlamaktadır.

2009 yılında Muğla'da gerçekleştirilen Akademik Turizm Eğitimi Araştırmaları konferansında, yabancı dil eğitiminin önemine ve yaşanan sıkıntılara dikkat çekilmiştir. Turizm alanında farklı branşlarda ve mesleklerde görev yapan 60 katılımcının bulunduğu bu konferansın sonuçlarına göre şu saptamalar yapılmıştır (Tütüncü, 2009) :

- Yabancı dil eğitimine daha fazla önem verilmelidir.

- Turizm endüstrisi yabancı dil bilen personel bulmakta zorlanmaktadır.

- Yabancı dil öğrenmek daha yalın yöntemlerle yapılmalıdır.

- Turizm okullarında şu anda verilen İngilizce eğitimi etkili değildir.

- Verilen İngilizce eğitimi sektörün ihtiyaçlarını karşılamamaktadır.

- Sektörün ve personelin yabancı dil ile ilgili ihtiyaç analizleri yapılmalıdır.

- Uzmanlardan İngilizce dil eğitimi konusunda yardım alınmalıdır.

- Öğrenciler turizm eğitimi alabilmek için yabancı dil sınavına tabii tutulmalıdır.

Konferansta varılan bu sonuçlar özetlenecek olursa, turizm eğitimi alan öğrencilerin istek ve ihtiyaçlarının ön planda tutulması ve verilen dil eğitiminin ona göre planlanması esastır. Turizm endüstrisinde İngilizce becerilerinin önemi açıktır hatta ekonomisinin büyük bölümünü turizme bağlayan ve terör sebebiyle zor yıllar yaşayan Türkiye için turistlerle iyi bir iletişim kurmak kuşkusuz çok daha önemlidir. Türkiye de bu gerçeklerin farkında bir eğitim programı hazırlıyor olmasına rağmen, turizm öğrencilerinin bu konudaki başarısızlığı da bilimsel çalışmalarla vurgulanmıştır. Öğrencilerin başarısızlıklarının

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı'nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

aAraştırma Görevlisi, Adnan Menderes Üniversitesi, turanokul@hotmail.com

bOkutman, Adnan Menderes Üniversitesi, busrahafci@adu.edu.tr

cYrd. Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, meceoncuer@hotmail.com

ardında yatabilecek bir nedenin de, yabancı dil öğrenirken taşıdıkları kaygı olabileceği düşünülmektedir. Neticede yükseköğretim kurumlarının hedef kitlesi yetişkin öğrencilerdir ve bu kitlenin yabancı dil öğrenim sürecindeki en önemli sorunlarından birisi yaşlarından ötürü öğrenemeyeceklerini düşünüyor olmaları veyabaşkalarının yanında yanlış yapmak, yanlış telaffuz etmek gibi sebeplerden kaynaklanan kaygıdır (Richterich ve Chancerel, 1978).

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Anakütle Ve Örneklem

Araştırmanın anakütlesini Türkiye’de yükseköğretimde öğrenim gören tüm turizm öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak zaman ve maddi kısıtlılıklardan dolayı Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri çalışma alanı olarak seçilmiştir. Fakültenin tarihi, öğrenci ve öğretim üyesi sayısı, Kuşadası gibi Türkiye’nin en eski turizm merkezlerinden birinde yer alması nedenleriyle temsil gücünün yüksek olduğu düşünülmüştür. Araştırmanın çalışma alanını Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi’nde öğrenim gören yaklaşık 2500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı dönemde (Ocak, 2017) fakültede bulunan öğrencilerin tamamına ulaşmak hedeflenmiştir ve 512 öğrenciye anket ulaştırılmıştır. 512 anketten geçerli 414 anket geri dönüşü alınmıştır. Bu 414 öğrenci araştırmanın örneklem çerçevesini oluşturmaktadır.

Veri toplama

Yabancı dil öğrenme kaygısı konusunda literatürde farklı ölçekler bulunmaktadır. Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Aydın (1999) tarafından yapılan “Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği” (Foreign Language Classroom Anxiety Scale) bu alandaki çalışmalarda yoğun olarak kullanılan bir ölçektir (Pan ve Akay, 2015; Çakıcı, 2015; Batumlu ve Erden, 2007). Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği yabancı dil sınıf ortamlarında yaşanan kaygı düzeyini ölçmek için geliştirilmiş 33 maddelik bir ölçektir. Baş, (2013), ortaöğretim öğrencilerinin bu konudaki kaygılarını ölçmek amacıyla farklı bir ölçek geliştirmiş ve uygulamıştır. Ölçekte yer alan ifadeler incelendiğinde, bu ölçeğin üniversite öğrencileri için de uygulanabilir olduğu düşünülmüştür. Böylece ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğinin farklı bir örneklem grubunda test edilmesi ve sonuçlarının bu alandaki diğer çalışmalarla karşılaştırılması amaçlanmıştır. Baş,

(2013)’ün geliştirdiği ölçekte 5’li likert tipinde 27 adet ifade bulunmaktadır. Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Baş (2013) ölçeğin geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi kullanmış ve toplam açıkladığı varyans oranı ise %52.925 olarak üç boyuttan (kişilik, iletişim, değerlendirme) oluştuğunu saptamıştır. Bu çalışmada ise bu üç boyuta ek olarak yabancı dil derslerinin daha fazla olup olmasına dair tutumları ifade eden “sıklık” boyutu ortaya çıkmıştır.

Veri analizi

Toplanan veriler SPSS for Windows 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Veri setinin Kolmogorov-Smirnov Testine göre anlamlılık değeri 0,200 olarak bulunmuş ve normal dağılım varsayımını karşıladığı kabul edilmiştir. Bu sebeple karşılaştırmalı analizler için parametrik testler uygulanmıştır. Uygulanan testler cinsiyet için independent sample t testi ve ikiden fazla değişkeni olan sorular için one way anova testleridir.

Güvenilirlik ve geçerlilik

Yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğinin güvenilirliğini ölçmek amacıyla Cronbach Alpha testi uygulanmıştır. İç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı ilk uygulamada 0.53 olarak bulunmuştur. Daha sonra ölçeğin iç tutarlılığını sağlamak amacıyla çıkarıldığında Alpha değerini yükseltecek olan ifadeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu doğrultuda 2 tane ifade ölçekten çıkarılmış ve Cronbach Alpha değeri 0.65 olarak tespit edilmiştir. Bu açıdan ölçeğin elde edilen Cronbach Alpha güvenilirlik düzeyi yüksek olarak değerlendirilebilir (Cronbach, 1990).

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla güvenilirlik analizinde çıkarılan maddeler sonucunda kalan 25 maddeye faktör analizi uygulanmıştır. Baş, (2013) çalışmasında %52 açıklama oranıyla 3 boyuttan oluşan (kişilik, iletişim, değerlendirme) bir yapı tespit etmiştir. Bu çalışmada uygulanan faktör analizi sonucunda ise %61,2’lik toplam varyansı açıklama oranıyla bu boyutlara ek olarak yabancı dil derslerinin sıklığına karşı tutumu ifade eden “sıklık” boyutu ortaya koyulmuştur. Böylece, 4 boyuttan oluşan geçerliliği sağlanmış bir ölçek yapısının olduğu tespit edilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Demografik Bilgiler

Araştırmaya katılan 414 öğrencinin 197 tanesi (%47,6) kız öğrencilerden, 217 tanesi (%52,4) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerden 17-19 yaş grubunda 16 kişi (%3,9),

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı’nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

20-22 yaş grubunda 228 kişi (%55,1), 23-25 yaş grubunda 146 kişi (%35,3), 26-28 yaş grubunda 20 kişi (%4,8), 29 yaş ve üzerinde 4 kişi (%1) bulunmaktadır.

Katılımcıların 104 tanesi (%25,1) Seyahat İşletmeciliği bölümünde, 101 tanesi (%24,4) Turizm Rehberliği bölümünde, 110 tanesi (%26,6) Konaklama İşletmeciliği bölümünde, 98 tanesi ise (%23,7) Yiyecek İçecek İşletmeciliği bölümünde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 290 tanesi (%70) turizm endüstrisinde çalışma deneyimi olduğunu, 124 tanesi çalışma deneyimi olmadığını (%30) belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 297 tanesi (%72) İngilizce hazırlık sınıfı okuduğunu, 116 tanesi (%28) hazırlık sınıfı okumadığını ifade etmiştir. 88 katılımcı (%21,3) yabancı dil konusunda özel ders veya kurs aldığını, 326 tanesi (%78,7) özel ders veya kurs almadığını belirtmiştir.

Katılımcıların 12 tanesi (%2,9), Erasmus Programı ile Avrupa ülkelerinde bulunduğunu, 402 tanesi (%97,1) bulunmadığını belirtmiştir. Bununla beraber araştırmaya katılan öğrencilerin 20 tanesi (%4,8) Work and Travel veya benzeri bir programla ABD'de bulunduğunu, 394 tanesi (%94,4) ise bulunmadığını belirtmiştir.

Betimsel istatistikler

Araştırmada kullanılan yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğinin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında; ölçeğin ortalaması 3,01, ortanca değeri 3,00 ve standart sapması 0,56 şeklinde ortaya koyulmaktadır. Ölçekteki minimum değer 1,59, maksimum değer 4,32 şeklindedir. Böylece ölçekteki aralık 2,73 şeklinde ortaya çıkmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerleri ise -0,105 ve -0,343 biçimindedir. Tablo 1.'de ölçeğe ait maddelerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları verilmektedir. İfadelere verilen yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde turizm fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı'nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

aAraştırma Görevlisi, Adnan Menderes Üniversitesi, turanokul@hotmail.com

bOkutman, Adnan Menderes Üniversitesi, busrahafci@adu.edu.tr

cYrd. Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, meceoncuer@hotmail.com

Madde	N	Arit. Ort.	St. Sapma
1. Okulda, daha fazla yabancı dil dersinin olması beni rahatsız ederdi.	413	2,12	1,37
2.Yabancı dile karşı yeteneğim olmadığını düşünürüm.	403	2,49	1,29
3.Yabancı dilde konuşurken diğer öğrencilerin beni anlamayacağından korkarım.	409	2,72	1,19
4.Yabancı dil dersinde konuşurken kendime fazla güvenirim.	411	2,74	1,12
5.Yabancı dil dersinde hata yapmaktan oldukça korkarım.	407	2,80	1,28
6.Yabancı dil sınavlarında oldukça heyecanlıyım ki, sınavlarda bildiklerimi de unuturum.	410	2,82	1,32
7.Sınıfta arkadaşlarımla yabancı dilde benden daha iyi iletişim kurduklarını düşünürüm.	408	2,93	1,21
8. Yabancı dil dersinde oldukça heyecanlanırım.	408	2,95	1,21
9.Yabancı dil dersinde geçen her kelimeyi veya cümleyi anlayamazsam tedirgin olurum.	407	2,96	1,16
10. Öğretmenim, sınıfta bana yabancı dilde soru sorduğunda cevap vermekte zorlanırım.	410	2,98	1,24
11.Yabancı dil dersinde konuşurken heyecanlanır ve tedirgin olurum.	400	2,98	1,23
12.Yabancı dil dersinde herhangi bir konu hakkından konuşmam gerektiğinde kendimden emin olamam.	412	3,05	1,14
13. Yabancı dil dersinde gönüllü olarak sorulara cevap vermekte istekliyimdir	407	3,05	1,19
14.Yabancı dil sınavlarına hazırlanmak beni oldukça heyecanlandırır.	399	3,09	1,26
15. Yabancı dil dersinde, hazırlık yapmadan konuşmak zorunda olduğumda çok endişe duyarım.	410	3,17	1,23
16.Yabancı dil dersinin sınavlarına iyi hazırlansam bile, yine de kaygı duyarım.	407	3,18	1,32
17.Yabancı dil öğrenme konusunda üzerimde herhangi bir baskı hissetmem.	411	3,36	1,23
18.Yabancı dil sınavlarında hazırlıklı olmadığım konulardan soru sorulduğunda kendimi rahatsız hissederim.	409	3,36	1,24
19.Yabancı dil dersinde başarısız olmam durumunda karşılaşabileceğim sorunlar beni endişelendirir.	410	3,41	1,26
20.Yabancı dil dersinde sınıfta kalmak beni endişelendirir.	402	3,55	1,42
21.Okulda yabancı dil derslerinin daha fazla olmasını isterdim.	403	3,65	1,26

Tablo 1. Ölçeğe ait maddeler ve ortalamaları

Cinsiyete göre yabancı dil öğrenme kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Independent Sample T testi sonucunda $p < 0,05$ (sig. 0,00) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Verilen yanıtlar incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre yabancı dil öğrenme kaygılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yaşa göre yabancı dil öğrenme kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan One Way Anova testi sonucunda $p > 0,05$ (sig. 0,117) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre yabancı dil öğrenme

kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan One Way Anova testi sonucunda $p > 0,05$ (sig. 0,401) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların turizm endüstrisinde kaç yıl çalışma deneyimi olduğu ve yabancı dil öğrenme kaygısı arasında Independent Sample T testi sonucunda $p < 0,05$ (sig. 0,01) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Verilen yanıtlar incelendiğinde turizm endüstrisinde 2 ve 3 yıl üzerinde çalışmış olanların yabancı dil öğrenme kaygılarının daha düşük olduğu görülmüştür.

Hazırlık sınıfı okumaya göre yabancı dil öğrenme kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Independent Sample T

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı'nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

testi sonucunda $p < 0,05$ (sig. 0,01) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Verilen yanıtlar incelendiğinde hazrlık sınıfı okuyan öğrencilerin hazrlık sınıfı okumayan öğrencilere göre yabancı dil öğrenme kaygılarının daha düşük olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yabancı dil konusunda özel ders veya kurs alıp almadıklarına göre yabancı dil öğrenme kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Independent Sample T testi sonucunda $p > 0,05$ (sig. 0,32) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Erasmus veya benzeri bir program ile Avrupa’da bulunup bulunulmadığına göre yabancı dil öğrenme kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Independent Sample T testi sonucunda $p > 0,05$ (sig. 0,62) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Work and Travel veya benzeri bir program ile ABD’de bulunup bulunulmadığına göre yabancı dil öğrenme kaygısının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Independent Sample T testi sonucunda $p < 0,05$ (sig. 0,00) olarak bulunmuş ve anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, Work and Travel veya benzeri bir program ile ABD’de bulunan katılımcıların yabancı dil öğrenme kaygısının daha düşük olduğu görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygı düzeyleri anket tekniği kullanılarak ölçülmüştür. Genel olarak öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarının orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygılarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, Aida (1994), Salim (2004) ve Çakıcı (2015)’in bulgularını desteklemektedir, ancak Batumlu ve Erden (2007)’in elde ettiği bulguları desteklememektedir. Öğrencilerin kaygı düzeylerinin yaşa göre bir anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre yabancı dil öğrenme kaygıları anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuçlar Çakıcı, (2015)’in öğretmen adaylarının yabancı dil öğrenme kaygılarını ölçtüğü çalışmanın sonucu ile paralellik

göstermektedir. Araştırmada öğrencilerin hazrlık sınıfı okumalarına göre kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada, turizm öğrencilerinin Work and Travel ve benzeri bir programla yurt dışında bulunmalarına göre yabancı dil kaygı düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla beraber iki yıl ve üzeri turizm endüstrisinde çalışan öğrencilerin kaygı düzeylerinde de anlamlı bir farklılık söz konusudur. Bu sonuçlar araştırmanın özgün yanını oluşturmaktadır.

Elde edilen bulgular neticesinde turizm öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygılarının azaltılması için şu öneriler getirebilir:

- Turizm okullarında öğrenim gören öğrencilerin bir yabancı dil hazrlık sınıfı okumaları faydalı görülmektedir.

- Turizm okullarında öğrenim gören öğrenciler, öğrenci değişim programları ve Work and Travel veya benzeri programlarla yurt dışında bulunmaları hususunda teşvik edilmeli ve yardımcı olunmalıdır.

- Turizm okullarında öğrenim gören öğrenciler aynı zamanda turizm endüstrisinde çalışmaya teşvik edilmeli veya stajyer olarak yabancı dil konuşabileceği işletmelerde çalışmalarını sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz, Horwitz and Cope’s construct offoreign language anxiety: The case of students of Japanese. *ModernLanguage Journal*. 78. 155-68.

Aktaş, N. Ş. (2012). An Evaluation Of English For Tourism Curricula Taught In Tourism And Hotel Management Programs Of Sivas Cumhuriyet And Tokat Gaziosmanpaşa Universities, Yüksek lisans tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Avcı, U. ve Asunakutlu, T. (2003). “Seyahat acentalarında yönetici eğitimi ve A Grubu seyahat acentalarında orta ve üst kademe yöneticilerin eğitimine yönelik bir araştırma”, *Mevzuat Dergisi*.

Aydın, S. ve Zengin, B. (2008). Yabancı dil öğreniminde kaygı: Bir literatür özeti, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.

Baş, G. (2013). Yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi (TSA)*, 17.

Batumlu, D. Z. ve Erden, M. (2007). The relationship between foreign language anxiety and English achievement of Yıldız Technical University of foreign languages preparatory students. *Eğitimde*

* Bu çalışma, II.Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı’nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

- Kuram ve Uygulama, 3 (1), 24-38.
- Bekleyen, N. (2004). The influence of teachers and peers on foreign language classroom anxiety.
- Ceylan, S. (2015). Turizm Sektörüne Hizmet Veren Yöre Halkının İletişim Becerileri Ve Turistler Tarafından Algılanması: Pamukkale Destinasyonunda Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Doktora Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Chen, J. S., & Hsu, C. H. U. (2000). Measurement of Korean tourists' perceived images of overseas destinations. *Journal of Travel Research*,
- Cohen, E. & Cooper, R. L. (1986). Language and Tourism. *Annals of Tourism Research*. 13(4),533-563.
- Cronbach L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: HarperCollins Publishers.
- Davies, J. (1999) Language Skills in the leisure and tourism industry. *The Journal of the Tourism Society*. London, Autumn 20.
- Devereux, C. (1998). More than 'Have a Nice Day': Cross cultural service competence and the tourist industry. In G. Richards (Ed.), *Developments in the European Tourism Curriculum*. The Netherlands: ATLAS, Tilburg University.
- EF EPI-Education First International Language Schools. EF English Proficiency Index, (2014). 4th Edition, EF Education First Ltd.
- Ghisi, J (2007). Experience economy and creative industries: develop and sell products of experience based on creative labour in Ateljević-Jureta, I. (2009), 'Sustainable development, innovative tourism and creative knowledge economy, Our (Croatian) future? Zagreb, 3 April.
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. & Cope, J. A. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. *Modern Language Journal*. 70. 125-132.
- Horwitz, E. K. (2000). It ain't over 'til it's over: on foreign language anxiety, first language deficits, and the confounding of variables. *The Modern Language Journal*, 84, 256 – 259.
- Kivela J. (1997). Education and training of hotel and tourism managers in Croatia : (part 1)45 (1997), 5/6 ; str. 107-124.
- König, G.Ç. (1990). "The place of English in Turkey. In D. Bozer, (Ed.) *The Birth and Growth of a Department: Department of English Language and Literature*" 25th Anniversary, ss. 157-167. Ankara: Hacettepe University.
- Leslie, D., & Russell, H. (2006). The importance of foreign language skills in the tourism sector: A comparative study of student perceptions in the UK and continental Europe. *Tourism Management*, 27(6), 1397-1407.
- MacIntyre, P. D. (1999). *Language Anxiety: A Review of Literature for Language Teachers*. Young, D. J. (Ed.). *Affect In Foreign Language and Second Language Learning*. Mc Graw Hill Companies, 24-43.
- Monod, D. (1992) *Languages in International Business. A Practical Guide*. London: Hodder & Stroughton.
- Pan, V. L., & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil dersine yönelik tutumlarının ve sınıf kaygılarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55).
- Richterich, R., & Chancerel, J. L. (1978). Identifying the Needs of Adults Learning a Foreign Language.
- Salim A. (2004). Teacher's Role, Learner's Gender Differences, and FL Anxiety Among Seventh-Grade Students Studying English as a FL. *Educational Psychology*. 24. 711-721.
- Tain-Cole, S., & Crompton, J. L. (2003). A conceptualisation of the relationships between service quality and visitor satisfaction, and their links to destination selection. *Leisure Studies*, 22, 65–80.
- Tütüncü, Ö. (2009). Akademik turizm eğitimi arama konferansının ardından. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), ss.103-112.
- Ünlüönen, K. (2010). Turizm işletmeciliği öğretmenlik programlarının öğrenci beklentileri ve algılamaları açısından karşılaştırması (1998-199 ve 2003-2004 Öğretim Yılları). *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, ss. 108-130.
- Zhang, L. J. (2001). Exploring variability in language anxiety: Two groups of PRC students learning ESL in Singapore. *RELJ Journal*, 32(1), 73-94.

* Bu çalışma, II. Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansı'nda (2017) sunulan bildirinin makale haline getirilmiş halidir.

a Araştırma Görevlisi, Adnan Menderes Üniversitesi, turanokul@hotmail.com

b Okutman, Adnan Menderes Üniversitesi, busrahafci@adu.edu.tr

c Yrd. Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, meceoncuer@hotmail.com